

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

В сучасних умовах для належного функціонування економіки потрібний ефективний механізм врегулювання спорів, що виникають під час здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання. Для розгляду такої категорії спорів існують державні суди та міжнародні комерційні арбітражні установи, які вирішують комерційні спори між резидентами різних країн при здійсненні ними зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародний комерційний арбітраж є ефективним способом врегулювання спорів, що виникають між сторонами. Це пояснюється тим, що арбітраж має ряд переваг, а саме: час розгляду (більшість справ розглядається протягом одного року); добровільність сторін у виборі арбітражу, який буде розглядати спір (у тому числі у виборі арбітрів, які будуть вирішувати спір); конфіденційність; остаточність рішення; незалежність від жорсткої процесуальної форми і інші.

Слід зазначити, що відповідно до чинного законодавства для того, щоб справи могли розглядатися в міжнародному комерційному арбітражному суді, вони мають відповідати наступним критеріям:

- Сторони, під час укладання договору, передбачили що суперечки які виникають з цього договору мають розглядатися в арбітражному суді.
- Договір, який укладається, є зовнішньоекономічним.
- Сторони зареєстровані в різних державах.
- Спір не належить до виключної компетенції національних судів.

Питання щодо юрисдикції міжнародного комерційного арбітражу завжди є актуальним, оскільки не всі категорії справ належать до компетенції арбітражу. А в справах щодо спорів, які виникають у сфері інтелектуальної власності, тим більше. Відповідно до ст. 418 Цивільного кодексу України, право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом [3].

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 77 Закону України «Про міжнародне приватне право» [2] до виключної компетенції національного суду належить спори що виникають з оформленням права інтелектуальної власності, яке потребує реєстрації чи видачі свідоцтва (патенту) в Україні. В п. 1 ч. 1 ст. 22 ГПК України [1] законодавець також зазначає, що на розгляд міжнародному комерційному арбітражу не може бути передана справа, яка виникає зі спорів про визнання недійсності актів прав інтелектуальної власності. Але поряд з цим відповідно до ч. 1 ст. 3 Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України передбачено, що МКАС при ТПП України може розглядати спори, що виникають з договорів

комерційного характеру про науково-технічний обмін, обмін іншими результатами творчої діяльності [4].

Отже, можна дійти до висновку, що законодавець встановлює певні обмеження щодо можливості розгляду в міжнародному комерційному арбітражі спорів, пов'язаних з правом інтелектуальної власності. Так, до виключної юрисдикції національних судів належить спори, які стосуються виключно процесу оформлення або процесу визнання недійсним документів, що підтверджують права інтелектуальної власності. Водночас, в інших випадках законодавець не забороняє передачу відповідних спорів в міжнародний комерційний в арбітраж.

Якщо звернутися до міжнародного досвіду то можна зазначити, що більшість держав передають на арбітражний розгляд справи, пов'язані з правом інтелектуальної власності, але з певними обмеження. Так, Гонконг в 2019 році вніс поправки в Постанови про арбітраж, де передбачив що спори щодо прав інтелектуальної власності можуть бути вирішені в арбітражі [5]. Україна на наше переконання має проарбітрабельну позицію загалом і в тому числі в сфері можливостей передачі на розгляд арбітражу спорів у сфері права інтелектуальної власності. Про це, зокрема, свідчить підписання меморандумів між Україною та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. Слід зазначити, що Всесвітня організація інтелектуальної власності має на меті охорону інтелектуальної власності та сприяння державам в уніфікації стандартів захисту інтелектуальній власності. Україна є членом даної організації із 1970 року та активно ратифікує міжнародні договори в даній сфері. Окрім цього, 28 вересня 2018 між Україною (в особі Міністерства економічного розвитку і торгівлі) та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності було підписано Меморандум щодо альтернативного вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності.

Список використаних джерел:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 6, ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
2. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України, 2005, № 32, ст. 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 // Відомості Верховної Ради України, 2003, № № 40–44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. ICAC. URL: https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Reglament-UA_2020_print_1603953966.pdf.
5. Leading Boutique International Arbitration Law Firm • Aceris Law LLC. URL: <https://www.acerislaw.com/wp-content/uploads/2021/04/Arbitration-Amendment-Ordinance-2017.pdf>.

Ключові слова: Міжнародний комерційний арбітраж, право інтелектуальної власності, компетенція міжнародного комерційного арбітражу, юрисдикція міжнародного комерційного арбітражу.

Key words: International commercial arbitration, intellectual property law, competence of international commercial arbitration, jurisdiction of international commercial arbitration.

Атаманенко Максим Сергійович Державна політика детінізації економіки	711
Могил Людмила Сергіївна Щодо проблем законодавчої диференціації повноважень державних органів у сфері регулювання ринку криптовалют	713
Бабалунга Олесь Михайлович Міжнародний комерційний арбітраж та право інтелектуальної власності	717
Клименко Олександр Віталійович Відновлення інвестиційної привабливості у післявоєнний період	719
Попович Павло Олександрович Європейські орієнтири розвитку в Україні правового регулювання нетипових способів забезпечення виконання договірних зобов'язань у сфері зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану.	722

СЕКЦІЯ 27

ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Іванійчук Таїсія Юріївна, Дремлюга Ольга Олексіївна Університетський бібліотечний простір і можливості III: протистояння чи взаємодоповнення?	726
Нерубацька Лариса Миколаївна, Опольська Тамара Іванівна, Бень Ангеліна Олександрівна Технології візуалізації в бібліотечному процесі	730
Стефанчишена Тетяна Михайлівна Бібліометричний аналіз публікацій фахівців наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія» з актуальних питань бібліотечної справи (за результатами участі у щорічних науково-практичних конференціях).	734
Фідаєва Тетяна Юріївна, Пахомова Тетяна Олексіївна Роль екскурсійної справи та музеезнавства у системі функціонування закладів вищої освіти України	737
Новітська Ірина Вадимівна, Мельник Надія Володимирівна Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у нових реаліях	740